

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 70

БЕРЕЗЕНЬ • MARZ 2018 • Nr. 6 (2986)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ХРИСТОС ВОСКРЕЄ!

Зішестя Христа у ад (Воскресіння). Фреска монастиря Хора, Константинополь (Царгород), XIV ст.

В часі трьохденного перебування Спасителя у повноті людської смерті, тілом перебуваючи у гробі, душою Христос зійшов у місце померлих. Сходження Христа в ад означає сходження не в глибини пекла, але в sheol – місце Старозавітних святих. Христос іде не до грішників, бо їм немає дороги назад, але до праведників, які перебуваючи там чекали на приход Месії. Останні тому були в аді, що через гріхопадіння Адама уся людська природа втратила свою цілісність та була позбавлена Божої благодаті. Ісус визволив старозавітних праведників, а також Адама і Єву, які очікували Відкупителя, і відчинив їм двері неба. Ад, на відміну від пекла як прокляття – це стан існування всіх тих, чи то праведних, чи лихих, що померли перед Христом. (RISU, Вікіпедія)

ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ ІЄРАРХІЇ УГКЦ В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

Всечеснішим і преподобним отцям, ченцям і черницям, дорогим у Христі мирянам – мир у Господі і наше архиєрейське благословення!

*«Христос Воскрес із мертвих,
смертю смерть подолав*

і тим що в гробах життя дарував»

Тропар Празника Воскресіння Христового

ДОРОГІ У ХРИСТІ БРАТИ І СЕСТРИ!

«ХРИСТОС ВОСКРЕС ІЗ МЕРТВИХ»

Сьогодні в різних куточках нашої Батьківщини та у великих і маленьких наших поселеннях по всьому світові звучить переможне «Христос Воскрес!». Ці слова переповнюють серця радістю, миром, надією. Чому? Чому ми радіємо, що Христос

Воскрес? У чому причина, що ми так детально досліджуємо події 2000-літньої давності, читаємо про них, відтворюємо їх у наших Богослужіннях? Що властиво ми сьогодні святкуємо?

Продовження на 2 стор. ►

Російська еліта зараз вважає Україну загрозою так само, як і Сталін, каже історик Енн Еплбаум, автор нової книги про Голодомор. В інтерв'ю для «Голосу Америки» Еплбаум підкреслила, що повністю підтримує заклики на міжнародному рівні визнати голод 1930-х років в Україні геноцидом. Її книга «Червоний Голод: Війна Сталіна з Україною» [англ. Red Famine Stalin's War on Ukraine] стала приводом для нових дискусій про сталінізм, а також про коріння сучасної агресії Росії проти України.

«Я починаю свою книгу з подій 1917 року і це свідомий крок, щоб показати, що український рух за незалежність, який відкрито почався в часи революції в російській імперії, був чинником історії. Голод частково був відповіддю на той рух.

Це було намагання Сталіна знищити саму можливість суверенної України. Він намагався це зробити кількома способами: як через винищення класу інтелектуалів, так і шляхом послаблення селянства. [...]

Дуже довго українці боялися навіть згадувати про можливість існування України як суверенної держави. Звичайно, це мало наслідки. Йдеться про покоління людей, з яких мали виходити національні лідери. Люди, які мали йти за ними також були знищені. В результаті ми маємо Україну, яка зараз відроджує свою національну еліту. А на це потрібен час.»

Книга нещодавно появилася польською мовою, незабаром обіцяють надрукувати також український варіант. Більше про це видання – надзвичайно важливе для сприйняття Голодомору в західному світі – читайте на 4 сторінці

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ ІЄРАРХІЇ УГКЦ В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

«СМЕРТЮ СМЕРТЬ ПОДОЛАВ»

Щоб уповні відчуті і глибоко пережити радість Воскресіння, мусимо заглибитися у таїнство смерті – Христової на хресті та смерті власної, смерті наших рідних і близьких. Смерті, яка не є абстракцією, яка торкається безпосередньо нас, «бо кожне тіло, як трава, і вся його слава, немов цвіт трави: трава всохла, і цвіт опав» (1 Пт 1:24).

В ХХІ столітті в західній цивілізації люди все менше здатні давати собі раду з феноменом смерті. Її все частіше не помічають, усувають. Завдяки спеціальним службам під час похорону смерть прикрашається, припудрюється, маскується, ховається. Тіло покійної людини перебуває у відповідних закладах, а поховання організуються таким чином, щоб щонайменше травмувати людей, особливо дітей, яких все частіше не допускають до смерті. І виглядає, що феномену смерті немає місця у світі живих. Люди отримують ілюзію контролю над смертю – над її жахливими проявами та над своїми думками.

Пам'ятати про смерть не модно. Ці думки старанно фільтруються і приховуються. Більшість живе, не задумуючись, що всі ми ідемо в потязі, рейки якого неодмінно ведуть до провалля, до смерті. Точка прибуття нам відома, але ми навіть не дивимося в той бік, стараємося забути. Живемо так наче смерті не існує. У цьому сучасне західне суспільство схоже на дитину, яка, коли страшно, зажмурюється, закриває очка руками, і стверджує: «Мене нема». Ми відвертаємося від смерті у тому дитячому переконанні, що, коли ми не готуємося, не думаємо, то вона мине, не прийде, не помітить нас.

Для таких дітей у нас сьогодні погана новина: нічого не мине, смерть була, є і буде реальною, огидною, страшною, болісною та несправедливою. Наше життя сповнене непевностей, однак доведено, що воно закінчиться смертю.

У тижні, який передує Воскресінню, ми занурюємося у таїнство Христової смерті та почуття, які їй передують. Ми бачимо все те, що так гостро переживаємо у своєму житті: зраду, страх, тривогу, несправедливість, біль, відчай і водночас підтримку, милосердя, співпереживання. Цей тиждень є конденсатом життя. І він закінчується смертю – страшною смертю на хресті. Євангелісти детально нам описують страждання Христа, Його біль та агонію. У цьому тижні реальність смерті повертається у наше життя.

«І ТИМ, ЩО В ГРОБАХ, ЖИТТЯ ДАРУВАВ»

Але на цьому погані новини закінчуються. Показуючи реальність смерті, наш Бог своєю смертю на хресті відкриває двері до іншої реальності – до життя вічного: «Те, чого око не бачило й вухо не чуло, що на думку людині не спало, те наготував Бог тим, що його люблять.» (1 Кор 2:9).

МИ СТВОРЕНІ ЖИТИ ВІЧНО!

І це не ілюзія чи ще одна дитяча схованка людства, а базова правда про людину. Більша правда, повна картина нашого життя. Однак, коли ми відриваємося від спілкування з Богом, від спілкування, яке Він пропонує, тоді тратимо віру у вічне життя, а з тим можемо і втратити вічне життя з Богом, до якого покликані.

Господь же ж хоче, щоб ми жили. Жили разом з Ним у Його Царстві. В Євангелії від Йоана Ісус саме так пояснює мету Свого приходу на землю: «Я прийшов, щоб мали життя – щоб достоту мали.» (Йо 10:10). Заради цього Він і помер на хресті. Заради нашого життя. Щоб здолати і знищити нашу смерть. Не якась абстрактне явище, а ту смерть, якої ми так боїмося і яку наче не помічаємо.

Він смерть подолав, тому ми тепер у світлі Воскресіння можемо радісно і переможно дивимося їй у вічі, не боятися зла, бо воно тане «як віск від лиця вогню». У світлі Пасхи маємо сміливість не відвертатися від всіх жахливих проявів злого, які нас огортають через смерті наших близьких, через війну в Україні, Сирії, Африці, через мільйони ненароджених, які світла Божого не побачать, через щоденні страждання і випробування.

Усе це усвідомлюючи, ми бадьоримося, бо Він смертю смерть подолав. «І коли Дух того, хто воскресив Ісуса з мертвих, мешкає у вас, то той, хто воскресив Христа з мертвих, оживить і ваші смертні тіла Духом своїм, що живе у вас» (Рим 8:11).

Саме у світлі Воскресіння та абсолютної перемоги варто подивитися на все те, що переживаємо. Багато з вас болить розрив стосунків з рідними, адже деякі близькі люди зараз так далеко, є відчуття втрати – зв'язків, звичного життя, хтось відчувається чужим у суспільстві, спостерігаємо відчуження поколінь, в родині, безліч особистих та спільнотних драм, бачимо страждання невинних, які не можемо пояснити, смерті, трагічні і болісні, які важко прийняти.

Христові смерть і воскресіння не заперечують наших страждань, але переіменюють їх. Дають нам можливість побачити ширшу картину Божого плану для нас, Його Любов і Милосердя, наше покликання, бо ж «страждання нинішнього часу негідні майбутньої слави, яка має нам з'явитися» (Рим 8:18).

Сьогодні на радісне і переможне «Христос Воскрес!» ми відповідаємо словами, що позначають нашу віру у цей факт – «Воістину Воскрес!». Ці слова підтвердження є словами тріумфу життя над смертю, Божої перемоги над гріхом та нашої віри у життя вічне та надії на Воскресіння.

ЦЯ ВІДПОВІДЬ ПРОСТА І КОНКРЕТНА

Та чи віримо ми, що воскресіння стосується не лише Христа, а й нас і наших померлих? Що вони і ми маємо життя вічне? Що нашу, конкретно нашу, смерть, Христос подолав своєю? Що прийде час, коли Бог «вотре кожну сльозу з очей їхніх і смерти не буде більше, ні скорботи, ні плачу, ні болю не буде більше» (Одкр 21:4), «щоб Бог був усім в усьому» (1 Кор 15:28)?

У світлі сьогоднішнього величного і переможного свята, знайдімо у собі відваги і сили сказати: так, вірю. Щоб з абсолютною переконаністю та глибокою надією заспівати:

*«Христос Воскрес із мертвих,
смертю смерть подолав,
і тим, що в гробах, життя дарував»*

Дано в Мюнхені, Лондоні, Парижі та Римі
20 березня 2018 р.Б.

† ПЕТРО (Крик) Апостольський Екзарх для українців у Німеччині і Скандинавії

† ГЛІБ (Лончина) Єпископ Єпархії Пресвятої Родина в Лондоні, Апостольський Візитатор для українців в Ірландії

† ДІОНІСІЙ (Ляхович) Апостольський Візитатор для українців в Італії

† БОРИС (Гудзяк) Єпископ Єпархії св. Володимира в Парижі, Апостольський Делегат

3 Катехизму УГКЦ

У богослужінні Страсної п'ятниці Церква почитає плащаницю як знак смерті Христа. Біля плащаниці відправляють Єрусалимську утрєню – оплакування померлого з надією на грядущє Воскресіння: «Не ридай за мною, Мати, ... бо воскресну». У богослужінні Пасхальної ночі плащаницю переносять із гробу Господнього до святилища, усі вірні виходять із храму із запаленими світильниками й тричі процесійно обходять храм. Священик під спів тропаря: «Христос воскрес

із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував», – хрестом відчиняє двері храму. Вірні входять усередину храму, прославляють Воскреслого Христа і, наче мироносиці пасхального ранку – перші свідки Воскресіння, несуть благу вість про це цілому світові: «Воскресіння день! Просвітїмся торжеством, і одні одних обнімемо, та скажімо: Браття! І тим, що ненавидять нас, простім усе з Воскресінням, і так усі заспіваймо: Христос воскрес!». (235)

ВОСКРЕСІННЯ – СМИСЛ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

У радісне свято Христового Воскресіння варто роздумати, чим є це свято для нас, а ще більше – чим є сама подія Воскресіння Господа Ісуса Христа для кожного з нас зокрема? Бо сьогодні людині, як ніколи, необхідно шукати смисл свого життя і я навіть би насмівився сказати, що більшість наших особистих і суспільних негараздів походить від того, що ми завжди поспішаємо в житті, майже ніколи не осмислюємо наших вчинків, слів чи думок.

Святослав Владика, «Зішестя в ад»

Виникає парадоксальна ситуація, коли ми шукаємо смисл у всьому, але не шукаємо його в тому, від чого залежить будь-який інший смисл. Ми знаємо, для чого йдемо до школи чи посилаємо дітей до університету, для чого ходимо на роботу й економимо гроші, ми знаємо, для чого купуємо одяг і ходимо на ринок, але не знаємо, для чого живемо.

Смисл нашого життя часто обмежуємо тим, що самому життю смислу надати не може: праця, господарство, мода, успіх людей, багатство. Проте, все це залежить від того, чи ми живемо, чи ні. Тому що немає ані моди, ані багатства, ані господарства, якщо ми перестаємо жити. Немає ані успіху, ані здоров'я.

Тому кожна людина таки зобов'язана поглянути на своє життя через призму смерті і шукати смисл не тут, на землі, де смерть все забирає, а у вічності, яка перемагає смерть.

Тому ми проповідуємо Христа, який перемаг найбільшого ворога людини – смерть, і подарував нам не багатство чи успіх у людей, а вічну славу в Бога. Якщо кожна людина саме під таким кутом зору розглядатиме життя, багато чого в цьому житті змінить. Все, що робимо, робімо з огляду на те, наскільки воно буде корисне нам для вічності. Тому у святі Воскресіння радіймо тому, що воскрес Христос, але радіймо також тому, що своїм Воскресінням Він відкрив двері для воскресіння нашого! Зате, щоб воскреснути і жити у вічній радості з Богом, варто багато чого втратити на землі!

Саме у Воскресінні Ісуса Христа віднаходиться смисл для всього того, що чинимо на землі. Інакше, наше життя є звичайним беззмістовним блуканням, яке не має мети

і логічного закінчення: «Коли ми надіємося на Христа тільки в цьому житті, то ми найнещасливіші від усіх людей!» (1Кор 15,19). Тому святий апостол Павло, стараючись відкрити зміст Воскресіння Христового коринтянам, зауважує: «Якже немає воскресіння мертвих, то й Христос не воскрес! Коли ж Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна і віра ваша!» (1Кор 15,13–14).

Важливо наголосити, що саме факт Христового Воскресіння відкриває нам надію на правдиве життя, яке може бути тільки у Бозі. Про це неможливо думати, як про якусь ідею, тему для дискусії. Цей факт безпосередньо впливає на наше життя і на його майбутнє. І тоді св. Павло проголошує: «Та нині Христос воскрес із мертвих, первісток серед покійних. Смерть бо через людину, і через Людину воскресіння мертвих. Бо так, як в Адамі вмирають усі, так само в Христі всі оживуть» (1Кор 15,20–22). Якщо ми житимемо вічно у Христі, то чому нам так піклуватись про дочасне? Якщо матимемо життя вічне, чи ж будемо так лякатися в житті земному?

У Пасхальний час ми не тільки задумуємося над смислом нашого життя. Власне, наше завдання – віднаходити цей смисл у Христовому Воскресінні, з цією подією пов'язувати своє життя, все що думаємо, говоримо, робимо доводити у відповідність до цієї найбільшої новини, що Христос воскрес. Нехай дух Воскресіння Господнього завітає до кожного нашого серця і народить у ньому надію більшу від всякої надії – ми житимемо вічно з Христом Господом, і це наша найбільша радість.

Ієромонах Корнелій Яремак, «Місіонар»

ПОМЕР КАРДИНАЛ ЛЕМАНН

11 березня помер кардинал Карл Леманн, який понад два десятиліття очолював німецький єпископат і стояв при виборах Renovabis – релігійної благодійної ініціативи для допомоги Церквам у Східній Європі.

Карл Леманн народився 16 травня 1936 року в Зігмарінені (південно-західна Німеччина). Після змін у Східній Європі цей ієрарх сприяв створенню ініціативи Renovabis для надання братньої допомоги у відродженні Церкви в країнах колишнього соцтабору, які зазнали сильних переслідувань. Діяльність Renovabis стала великою допомогою також і для відродження Церкви в Україні. Як доктор філософії і теології та професор, залишив величезний науковий доробок, де розглядав проблематику діалогу між вірою, богослов'ям, Церквою та сучасними наукою і культурою. (CREDO)

ВИДАЛЕННЯ З МОНАШОГО СТАНУ

З метою вирішення складних проблем, рішенням Блаженнішого Святослава за згодою Постійного Синоду, відбулася реорганізація монастиря Святого Теодора Студита у с. Колодівка. Це рішення потвердила Конгрегація для Східних Церков у Ватикані. Братія монастиря на чолі з ігуменом Марком (Шняком) прийняла рішення церковної влади і продовжує монаше життя в с. Колодівка згідно з монашою традицією і правилами. Натомість частина монахів не прийняла заважень церковної влади і відмовилася її слухати. Вони продовжували порушувати монаші правила і остаточно незаконно поселилися в с. Посіч Івано-Франківської області. Вони не бажали виправити своєї поведінки. Після відповідних попереджень дев'ять монахів були видалені з монашого стану. Це рішення особисто затвердив Римський Архієрей, воно є остаточною і не може бути оскаржене. (ДІ УГКЦ)

УКРАЇНА – НАТО

Президент України П. Порошенко прагне отримати План дій щодо членства в НАТО до кінця 2019-го, метою держави є вступ до Альянсу протягом найближчих 10 років. Про це Порошенко сказав у інтерв'ю виданню Hamburger Abendblatt. 10 березня Північноатлантичний альянс надав Україні статус «країни-аспіранта», що означає запрошення приєднатися до інтенсифікованого діалогу з НАТО з питань членства. («Збруч», DW)

РЕМОНТ «АКАДЕМІКА ВЕРНАДСЬКОГО»

Цього року Міністерство освіти і науки України вперше за тривалий період часу виділило близько 15 млн гривень для проведення капітального ремонту на єдиній українській антарктичній станції «Академік

Вернадський». Зараз вся українська антарктична програма коштує 72 млн грн. Незабаром в Антарктиду вирушать 2 експедиції. Перша буде знаходитися на станції цілий рік. До неї увійшло 12 чоловіків – 7 наукових і 5 технічних працівників. Друга експедиція – сезонна, в яку увійшли 12 вчених. Вчені, зокрема, будуть відбирати зразки для досліджень, заявки на які подали 20 науково-дослідних установ України. («Національний Промисловий Портал»)

«КРЕМЛЬ ПРОВОКУЄ НЕНАВИСТЬ»

Політика популізму є сліпою та недалекою, оскільки вона створює сприятливий ґрунт для провокацій і радикальних гасел. Російська агресивна пропаганда, яка призвела до анексії Криму і викликає загибель людей на Донбасі, підтримує популістів і провокує ненависть у різних місцях Європи. Про це сказав патріарх Святослав у своїй доповіді «Роль Греко-Католицької Церкви в трансформації українського суспільства» під час конференції у Варшаві «Революція, війна та їх наслідки». На його думку, Кремль фінансує екстремальних націоналістів і підтримує конфлікти. «Він робить це в Україні та Польщі, а також у Франції та Греції. Ви можете чітко це бачити щодо антиукраїнських дій, які недавно з'явилися в Польщі, ініційовані з того ж джерела, що і війна на Донбасі. Ненависть, брехливість, маніпулювання фактами є головними інструментами. Цьому слід протидіяти для порозуміння та примирення між народами», – наголосив Святослав. (ДІ УГКЦ)

ХТ

СТАЛІН ДО КІНЦЯ ЖИТТЯ БОЯВСЯ УКРАЇНЦІВ

Світ повинен знати про те, що відбувалося у 1932–1933 роках в Україні, адже на Заході дотепер не осмислили належним чином уроків Голодомору й часто готові вірити в кремлівську «альтернативну правду». Переломним моментом у сприйнятті української трагедії може стати книжка відомої американсько-британської журналістки та історика Енн Епплбаум «Червоний голод». Такі думки висловлювали учасники презентації польського перекладу цього дослідження. Під час презентації режисер Агнешка Голланд розповіла, що знімає фільм про Голодомор в Україні.

Одним із перших читачів польського перекладу книжки став Адам Міхнік, головний редактор видання *Gazeta Wyborcza*. За його словами, «Червоний голод» він прочитав на одному подиху і зі стиснутим горлом. Колективною провиною англосакської журналістики був Волтер Дюранті, натомість Енн Аппелбаум своєю книжкою відкупила всі гріхи Дюранті, який був злочинцем і пройдисвітом, – сказав Міхнік.

Авторка показала «голодність українського села». На думку редактора, книжка Епплбаум – це якісний аналіз брехливої радянської пропаганди, яка твердила, що Голодомору не було. На підставі прочитаного в «Червоному голоді» Міхнік робить висновок, що заперечення штучного голоду в Україні можна порівняти із запереченням Голокосту євреїв.

Сама Енн Епплбаум зізнається, що 7 років тому, коли вона вирішила написати книжку про Голодомор, на Заході її не розуміли. «Коли я починала писати, то мій літературний агент відраджував мене від цієї ідеї, казав, що займатися Україною – це велика помилка. Мовляв це нецікаво, ніхто не знає, де розташована Україна. Це було в 2011–2012 роках, коли президентом був Янукович і все це нецікаво виглядало, не було навіть певності в тому, чи Україна існуватиме», – розповідає історик.

Утім, каже Епплбаум, в 2013–2014 роках скептики визнали, що інтуїція її не підвела. Під час Революції гідності та війни на Донбасі світ зацікавився подіями над Дніпром. «Важко збагнути сучасну Україну без розуміння того, що відбулося в 1930-і роки», – вважає авторка «Червоного голоду». За її словами, багато

відповідей на запитання про те, чому в Україні поширена корупція, або чому українці дистанціюються від політики, треба шукати в подіях часів сталінізму.

Епплбаум полемізує з російськими та деякими західними істориками, які твердять, що Голодомор був частиною великого голоду, який вразив різні регіони СРСР й не був результатом якоїсь особливої політики щодо України. Вона наголошує: «Є безліч доказів того, що це була специфічна політика щодо України. Вони є, просто треба сидіти і читати документи з Москви, рішення Політбюро, листування Сталіна з Кагановичем. Моєю проблемою під час написання книжки був не брак документів, а те, що документів є настільки багато, що треба було вибирати, що цитувати, а що ні».

За словами Епплбаум, вагою багатьох істориків, які «дивляться на світ з точки зору Москви» є те, що вони не читають специфічних документів, які стосуються України. «Для них нецікаве те, що діялося в Харкові, бо мовляв, це, так би мовити, другорядна історія і це не впливає на їхні погляди.»

Найбільші селянські повстання в історії всієї Європи

Учасники варшавської презентації «Червоного голоду» запитували авторку про те, чому Сталін вирішив заморити голодом українців. За її словами, диктатор не міг пробачити Україні подій 1918–1921 років, коли населення країни, зокрема селяни, масово протистояли більшовикам.

«Під час громадянської війни більшовики двічі окупували Україну, та українці їх проганяли, а потім вибухнули селянські повстання. Це були найбільші селян-

ські повстання в історії всієї Європи. І ці повстання були підкреслено антибільшовицькими, – наголошує дослідниця. — Українці були радикалами, лівого спрямування, та вони не хотіли більшовиків. Сталін боявся такого руху – лівого, але не більшовицького. В Україні це було дуже сильне».

Авторка «Червоного голоду» каже, що Сталін до кінця свого життя боявся нелояльності українців, яка може спричинити крах СРСР. Він писав багато листів до Кагановича. Він постійно говорив про те, наскільки важливо не втратити Україну. «Коли я читала, що Сталін писав і про що думав у тридцяті роки, а в 1932 році він писав багато листів до Кагановича, я зрозуміла, що він постійно мав на думці історію України, революції та громадянську війну, а також події після революції. Він постійно говорив про те, наскільки важливо не втратити Україну», – зазначає історик.

Чому до журналіста, який говорив правду про Голодомор на Заході, поставилися як до божевільного?

Організатори варшавської презентації «Червоного голоду» вважають, що ця книжка стане «переломним моментом» у сприйнятті теми Голодомору на Заході. Це підтверджує Андреа Сердари-Барбул, кіносценаристка зі США. Вона розповіла, що в книжці Енн Епплбаум несподівано натрапила на спогади про Голодомор свого дідуся. У 1983 році він давав свідчення про пережите в радянській Україні перед Конгресом США.

Сердари-Барбул написала сценарій художнього фільму про американського журналіста Гарета Джонса, який у тридцяті роки нама-

гався донести світові правду про Голодомор. Фільм знімає відомий польський кінорежисер Агнешка Голланд. Авторка кіносценарію наголошує, що тоді, коли українське село конало з голоду, американські та західноєвропейські політики не хотіли про це слухати. Вони, зокрема Франклін Рузвельт, вірили журналістові Волтеру Дюранті, який оспівував сталінізм.

Сценаристка зі США проводить паралелі між 1930-ми та сучасністю: «Історія Гарета Джонса, який був проти Волтера Дюранті, показує, наскільки сьогодні важливо мати вільний інтернет. Тоді, у тридцяті роки, інформація була зосереджена в руках невеликої групи людей. Щоб опублікувати статтю, потрібно було переконати редактора. Сьогодні Гарет Джонс міг би опублікувати свою історію на твіттері чи в ютубі».

Сердари-Барбул каже, що Гарет Джонс, який на власні очі бачив Голодомор, чудово розумів, куди рухається світ. Тож він кинув виклик найвідомішому американському журналістові того часу – Волтеру Дюранті, відзначеному премією Пулітцера за серію позитивних статей про СРСР. «Волтер Дюранті був справжньою зіркою свого часу. Все, що він говорив, вважали правдою. Це ставало фактом, ніхто навіть не намагався з ним дискутувати», – пояснює Сердари-Барбул.

За її словами, коли Гарет Джонс натрапив на свою «велику тему», він вирішив показати, що Сталін, ця «велика людина», цілеспрямовано вбиває мільйони своїх громадян. «Тоді це звучало так, наче хтось заявив: "На землю приземлилися інопланетяни". Ніхто не хотів у це повірити, бо про це не повідомив Валтер Дюран-

ті», – пояснює Сердари-Барбул. Таким чином, каже вона, Гарет Джонс та його правду про Голодомор в Україні «поховали».

«Гарет не боявся, що його зненавидять. Він захищав правду. Він заплатив за це дуже велику ціну. Уявіть собі, наскільки це було болісним, коли весь світ серйозних ЗМІ, який розповідає про події в Москві, нападає на тебе й робить із тебе божевільного», – підсумувала Сердари-Барбул.

Агнешка Голланд, яка знімає фільм за сценарієм американки, пояснює, чому її вразила історія Гарета Джонса. «Протягом багатьох років ніхто не мав поняття, що був такий Гарет Джонс. Ніхто не чув про те, що він бачив кошмар Голодомору і вирішив говорити про це, попри погрози радянської влади. Мені це здалося неймовірно сильною історією», – каже Голланд.

Вона наголошує на тому, що тодішні уряди західних держав не хотіли чути правду з уст Джонса, бо вони вибрали «альтернативну правду», яка була для них вигіднішою. «Страждання мільйонів людей прогало в боротьбі з поточною політикою. Ми й сьогодні маємо до діла з такими фактами. Журналіст, який вважає, що його єдиною силою є правда, повинен бути зразком і сьогодні», – переконана Голланд.

Частина фільму, який вона знімає, буде присвячена подорожі Гарета Джонса через умираючу Україну. «Ми хотіли б, щоб цей фільм нагадував сучасному глядачеві про те, що трапилося, що відбувається й далі, і що може повторитися», – наголосила Агнешка Голланд.

Книжку «Червоний голод» буде видано в Україні в перекладі українською мовою.

**Юрій Савицький,
«Радіо Свобода»**

XVI

РАЙ – ЦЕ ОБІЙМИ БОГА

(Роздуми папи Франциска про рай)

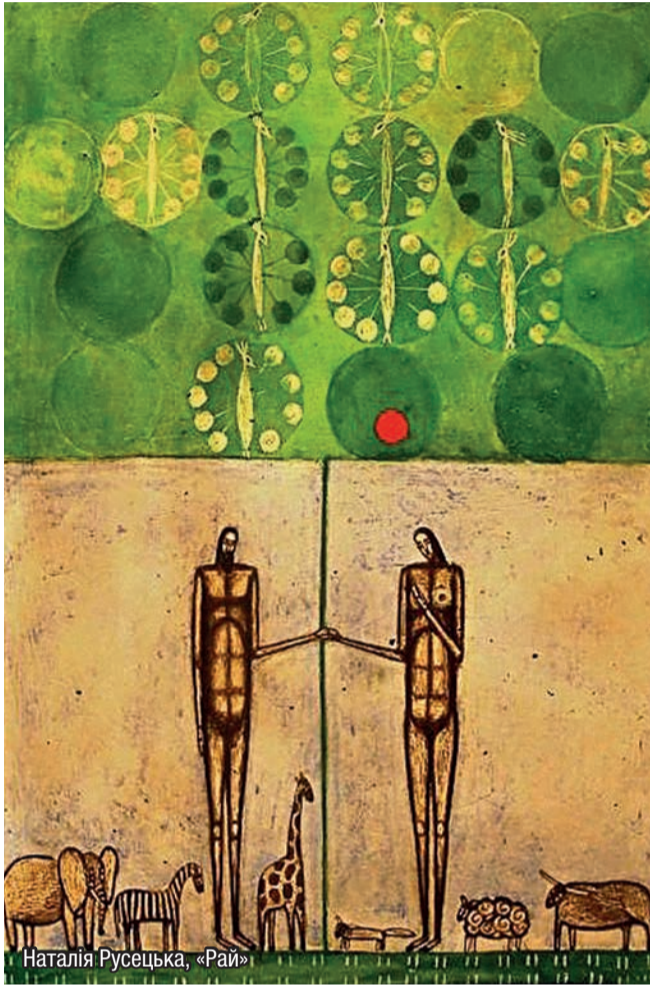
«Рай» – це одне з останніх слів, які Ісус сказав на хресті, скерувавши їх до розбійника. Затримаймося на мить при цій сцені. На хресті Ісус не сам. Обабіч Нього, праворуч і ліворуч, – двоє злочинців. Можливо, проходячи перед цими трьома хрестами, встановленими на Голготі, хтось із полегшенням зітхнув, подумавши, що нарешті звершилася справедливість, оцих людей покарано на смерть.

Поруч Ісуса була людина, яка визнала провину: визнала, що заслужила на страшне покарання. Ми цього чоловіка називаємо Добрим розбійником, який, противлячись іншому, каже: ми приймаємо кару, гідну наших учинків.

На Голготі в ту трагічну і святую п'ятницю Ісус доходить до завершення свого втілення, своєї солідарності з нами, грішниками. Там здійснюється те, що пророк Ісаї казав про стражденного Слугу: «зарахований до злочинців» (53, 12; пор. Лк 22, 37).

І там, на Голготі, Ісус має останню зустріч із грішником, аби розчинити йому навстіж двері свого Царства. Що цікаво: це єдиний раз, коли слово «рай» з'являється у Євангеліях. Ісус обіцяє його біднякові, який на хресному дереві мав відвагу скерувати до Нього якнайбільш смиренне прохання: «Згадай мене, коли прийдеш у твоє Царство». Він не мав добрих учинків, аби вимагати собі належне, нічого не мав, а просто ввірив себе Ісусові, якого визнав невинним, добрим, так сильно відмінним від себе самого. Вистачило цього слова скромного сокрушення, аби зворушити серце Ісуса.

Добрий розбійник нагадує нам про наш справжній стан щодо Бога: що ми – Його діти, що Він нам співчуває, що Він беззахисний щоразу, коли ми виражаємо тугу за Його любов'ю. Це чудо повторюється незліченну кількість разів у палатах численних лікарень чи по в'язничних камерах: немає нікого, без огляду на те, як він погано жив, кому би залишався тільки розпач, а благодать була заборонена. Перед Богом ми всі стаємо з порожніми руками, трохи як митар із притчі, який затримався на молитву в глибині храму (пор. Лк 18, 13). І щоразу, коли людина, звершуючи останній іспит совісті у своєму жит-

ті, відкриває, що недоліки сильно переважають добрі вчинки, – вона не повинна знеохочуватися, але має ввіритися милосердю Божому, а це дає нам надію, відкриває наше серце.

Бог – це Отець і Він до кінця чекає на наше повернення. А марнотратному синові, який починає визнавати свої провини, батько замикає вуста своїми обіймами (пор. Лк 15, 20). Таким є Бог, так сильно Він нас любить!

Рай – це не місце з казки, ані зачарований сад. Рай – це обійми Бога, Нескінченної Любові, в якій ми входимо завдяки Ісусові, котрий за нас помер на хресті. Де є Ісус, там є милосердя і щастя; без Нього холодно і темно. В момент смерті християнин ввіряє себе Ісусові: «згадай мене». І навіть якби не було нікого, хто би про нас пам'ятав, – Ісус завжди поруч. Він прагне нас забрати у найпрекрасніше місце, яке існує. Він хоче нас туди забрати із тим малим чи великим добром, яке було у нашому житті, аби ніщо не пропало з того, що Він уже відкупив. І до дому Отця Він забере також усе те, що в нас потребує відкуплення: недоліки та помилки цілого життя. Це – мета нашого життя: аби все було сповнене і стало перемінене в любов.

Якщо ми в це віримо, то смерть перестає нас лякати і ми теж можемо мати надію, що залишимо цей світ погідно, з великою довірою. Той, хто пізнав Ісуса, вже нічого не боїться. Й ми також можемо повторити слова старця Симеона, який теж мав благословення зустрітися з Христом, після цілого життя, проведеного в очікуванні: «Нині, Владико, можеш відпустити слугу твого, за твоїм словом, у мирі, бо мої очі бачили твоє спасіння».

І під кінець цієї хвилини ми вже більше не потребуватимемо нічого, не будемо вже сприймати помилково. Не будемо вже без потреби плакати, бо все проминуло, навіть пророцтва, і знання теж. Але любов, навпаки, залишається. Тому що «любов ніколи не переминає» (див. 1 Кор 13, 8). Дякую.

CREDO

XVI

КОРУПЦІЯ В ОКУПОВАНІЙ УКРАЇНІ

За німецької окупації серед присланих із Рейха чиновників процвітали хабарництво та спекуляція. Військові ненавиділи цих урядовців-тиловиків і називали «східними гієнами» та «золотими фазанами».

«Одному інженеру, прізвища не пам'ятаю, казали робити якусь роботу на залізниці. Йому запропонували подати кошторис. Він зробив кошторис, підійшов до німця, щоб йому затвердили цей кошторис, а німець і каже: "Я тут ще допишу інші видатки на двісті тисяч, сто я візьму собі, сто вам дам". Таким способом багато людей у Львові стало мільонерами. Взагалі, за гроші можна було зробити все, тільки треба було поділитися з німцем. Якби схарактеризувати все те, що творилося, то це були крадіжки і хабарництво», – розповідав 1946 року професор Львівського університету Зарецький.

Корупція та спекуляція в окупованій Україні почали процвітати майже відразу після запровадження німецької адміністрації 1941 року. Сприяло цьому передусім те, що для величезних окупованих територій у Третього Рейха просто бракувало чиновників. Та й прислали сюди далеко не найкращих фахівців. У Німеччині їх навіть називали «східними неводами». Але інших не було.

Натомість проконтролювати ефективність їхньої роботи із далекого Берліна було годі. Тож дуже швидко німецькі чиновники в окупованій Україні – як цивільні, так і з СД та Гестапо – загрузли в корупції. Військові цим тиловикам і заздрили, і ненавиділи їх. Називали «східними гієнами» та «золотими фазанами».

ЗАРОБІТКИ

120–200 окупаційних карбованців на місяць отримували середньомісячні робітники у Рейхскомісаріаті України. Мав також триразове харчування в ідеальні за місцем роботи. Плюс невеликий продуктивний пайок, до якого входило 700 г хліба на тиждень. Для порівняння: у Києві на Житньо-

му ринку у квітні 1942 року склянка пшона коштувала 18 крб, склянка гороху – 13 крб, десять картоплин – 30 крб., кілограм хліба – 75 крб. Українці, які працювали в окупаційних інституціях, отримували від 280 до 1200 крб.

МАХІНАЦІЇ З ВАЛЮТОЮ

Найчастіше німецькі урядовці заробляли на махінаціях з валютою. У Рейхскомісаріаті Україна офіційною грошовою одиницею була не підкріплена золотом рейхсмарка, а окупаційний карбованець. Його друкував «Емісійний банк України», розташований у Рівному. Обіг рейхсмарок тут був заборонений – щоб уникнути їх відтоку із Рейха, бо тоді треба би було вдаватися до емісії, а це призвело би до інфляції.

Офіційний курс рейхсмарки до карбованця – 1:10, ціни на товари встановили адміністративно, без жодного економічного регулювання. Тож ринковий курс карбованця дуже відрізнявся від офіційного й постійно коливався. Передусім залежно від ситуації на фронті.

Продовження на 6 стор. ►

КОРУПЦІЯ В ОКУПОВАНІЙ УКРАЇНІ

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

У великих містах виникли стихійні «чорні валютні біржі», де хисткий карбованець обмінювали на твердішу рейхсмарку або золото, ліки тощо. І німецькі чиновники, солдати й офіцери були головними гравцями на цих біржах.

Схема валютних махінацій була проста: «золоті фазани» продавали в Україні рейхсмарки на карбованці за курсом «чорного ринку» – 1:20 – і пересилали поштою до Німеччини. Там рідні обмінювали їх знову на марки, але за офіційним курсом – 1:10. Чистий прибуток – 200%. А якщо таку операцію прокрутити кілька або й кільканадцять разів?

За гроші можна було викупити когось із арешту – незалежно від злочину. Приміром, житомирські підпільники влітку 1943 року так вивозили свою соратницю Людмилу Вирвич – дали 10 тис. крб німцеві-слідчому, й він закрити справу. Відкупитися можна було від відправлення на примусові роботи до Рейха. У Харкові, приміром, щоб не стати оstarбайтером, треба було викласти працівникові біржі праці від 5 до 10 тис. крб. А той видавав посвідку, що такий-то чи така-то за станом здоров'я не може їхати на роботи до Німеччини. Інша річ, що сума хабара для багатьох була непідйомною. Бо заробити такі гроші можна було лише на чорному ринку.

РАЙ ДЛЯ СПЕКУЛЯНТІВ

«Раєм для спекулянтів» називали німці між собою окуповану Україну. І спекуляцією займалися не лише українці, а й німецькі чиновники. Особливо із зими 1942 року, коли в Німеччині стало сутужно з харчами: запланований бліцкриг на сході провалився, тож продукти йшли передусім на утримання там величезної армії.

Щоб урятувати ситуацію, німецька окупаційна влада запровадила в Україні карткову систему на харчі, заборонила торгівлю ними на базарах. Селян обклали високими податками. Брак продуктів у вільному обігу швидко породив спекуляцію ними. «Коротко кажучи, велось офіційне і неофіційне ограблення України, – писав Селешко. – Між вояками і взагалі німецькими службовцями таке грабування мало невинну назву "організувати". Хто був зручніший, більше придбав таких продуктів і вислав додому, про того йшлося, що він добрий "організатор". Все прикривалося патріотизмом, мовляв – батьківщині в біді треба допомогти. За таку "організацію" понад міру сиділо і у Вінниці за ґратами багато німецьких вояків, а ще більше цивільних урядовців із так званих "золотих фазанів"».

ЗІ ЗВІТУ НІМЕЦЬКОЇ ПОШТИ ЗА 1942 РІК

«Обміном займаються на всіх рівнях і з великим розмахом. Одні просять прислати їм фунтами сіль (1 фунт = 0,45 кг), а за це кожні 14 днів надсилають своїм сім'ям по 5–10 яєць. Інші за раз або з невеликими перервами – по 10, 20, 30, 40 посилок на Батьківщину. Треті умудряються отримати до 10 центнерів солі. Центнер солі в Україні можна обміняти на 1000 рейхсмарок, а за фунт солі можна отримати курку, за 10 фунтів солі – барана. Посилки з 2–3 тисячами яєць одній родині до Рейха не рідкість... Обмін стає "справою" і здійснюється, в кінцевому підсумку, на комерційній основі. Метою є спекуляція і заробіток грошей. Листи стверджують, що в Україні гроші валяються на дорозі і що за якнайкоротший термін тут можна збити собі статок. Прості люди пишуть,

що вже "заробили" собі тисячі. Інші хочуть придбати собі на батьківщині на виручку з України автомобілі, земельні ділянки... Здається, що всі бачать своє головне завдання в тому, щоб якнайкраще зуміти влаштуватися в житті й по можливості побільше нахапати й відправити додому продуктів. У всякому разі в цій області діється справді неймовірне. Мінова торгівля та спекуляція перебувають у повному розквіті. І те, що раніше робили євреї, у значно вдосконаленій формі роблять сьогодні арійці».

МІНОВА ТОРГІВЛЯ

Серед усіх загроз в Україні на першому місці стоїть мінова торгівля на чорному ринку, – зазначено в одному з німецьких звітів 1942 року. — У більшості листів з України мова йде про обмін. Обмін – єдине, що вабить великий відсоток кореспондентів до роботи в Україні. Міняється все можливе і неможливе на українські продукти: яйця, олію, м'ясо... Україна стала «блошиним ринком Рейха». Усе це, ішлося в документі, зсередини підриває економіку Німеччини, призводить до «розкладання» німецьких чиновників в Україні: мовляв, вони забувають про своє основне завдання – експлуатацію природних ресурсів окупованої території.

На чорному ринку німці міняли на харчі все, що могли отримати з «фатерлянду»: сіль, сірники, кремій, сахарин, дріжджі, білизну, одяг, взуття, сумочки й навіть підв'язки для колготок, креми, лак для нігтів, губну помаду та інший дріб'язок.

«Всякий, хто мав щось продати, вносив це на базар, – згадував Селешко. — Покупці ходили оглядали, торгували товар, лаялися і або купували, або йшли далі. Бензин ніде

не можна було дістати, а на базарах можна було купити цілі бочки – це німецькі вояки давали бензин цивільним і ті вивозили на продаж. Найбільше бензином спекулювали організації Тодта (займалася будівництвом доріг) і Шпеєра (займалася військовим будівництвом)».

«Золоті фазани» навіть організували власну «пошту»: пакунки з харчами відправляли на батьківщину через відпускників – як військових, так і цивільних. Доставивши товар на місце, ті отримували відсоток. Для прикладу: перевівши до Рейха посилку із 500 яєць і вручивши адресатові, перевізник за надану послугу отримував від нього 100 яєць винагороди. Великі посилки чи цілі партії продуктів таємно перевезти з України до Німеччини можна було, заплативши залізничним службовцям. Відомі випадки, що таким чином відправляли цілі вагони нелегального українського товару.

«Східних гієн», зловлених на хабарництві чи махінаціях на чорному ринку, арештовували. От у Погребищі (нині райцентр на Вінниччині) у жовтні 1943 року затримали керівника фабрики Густава Хьопеля. Той надіслав своїй дружині до Німеччини 15 пакунків із м'ясом, маслом і мукою. В один із них вклав записку, що коли повернеться додому, то привезе тисячу яєць. Після арешту Хьопель виправдовувався: він просто займався тим, що й усі в Україні.

У листах німців-тиловиків із окупованої України постійно згадуються гулянки, п'яні вибрики, пиятика на службі, погане ведення справ на підприємствах, розпуста. І постійно виринає: «Якби про це знав фюрер!».

З книги «Україна у вогні минулого століття», автори: Ярослав Файзулін, Володимир Гінда

ХТ

ДОБРЕ СЕРЦЕ БРИГІТТИ ВЕБЕР

Останні роки відкрили в багатьох з нас чимало гарних рис: жертівність, бажання допомогти, долучитися по змозі до якихось гарних ініціатив. Та попри це, щире захоплення викликає багаторічна благодійна праця німецької благодійниці Бригїтти Вебер, яка ще з початку 1990-х допомагає українцям переживати непрості часи. Її безкорисну добродійну працю і опіку відчули сотні багатодітних та малозабезпечених українських родин, школи-інтернати, дитячі садочки, лікарні, цілово допомагала вона й багатьом важкохворим дітям та дітям з інвалідністю, людям похилого віку, яким непросто нині живеться.

Нещодавно її працю вшанували Відзнакою блаженного о. Омеляна Ковча, яку у протокатедральному соборі св. Софії в Римі вручили п. Бригїтті Блаженніший Святослав Шевчук, а на другий день, 28 січня, під час зустрічі у цьому соборі папи Франциска з українцями вона, разом з іншими цього-річними лауреатами відзна-

ки, була представлена Святішому Отцю.

Пані Бригїтту називають українською Матір'ю Терезою. За 27 років, з 1991 по 2017, під її координуванням в Німеччині було зібрано, перевезено, розвантажено, роздано та з вдячністю прийнято 955 630 кг всякого необхідного добра, а скільки ще коштів на лікування

важкохворих дітей, поранених бійців збирала за ці роки п. Бригїтта! Двічі на рік вона, разом з волонтерами, приїжджає в Україну. І щоразу це теплі родинні зустрічі, щирі розмови, щоразу п. Бригїтта сприймає чужий біль та потреби ближче, як свої власні.

В розмові з «Львівською Поштою» під час одного

зі своїх візитів до Львова п. Бригїтта Вебер розповіла, що ініціатива виникла у школярів її міста Маркт Вольнцах, що за 60 км від Мюнхена, у 1990 році, ще за існування Радянського Союзу. То був час змін. В Німеччині був великий інтерес до того, що діється «в Союзі». Школярі звернулися до міської ради Вольн-

цах, а п. Бригїтта на той час була заступником бургомистра. Її дуже захопила ця ініціатива молодих людей і вона почала довідуватися яка є потреба. А в березні 1991 року до Львова прибув перший вантаж з Вольнцах.

«Я не застала війни, але я пам'ятаю розруху 1950-х.

Продовження на 7 стор. ▶

ДОБРЕ СЕРЦЕ БРИГІТТИ ВЕБЕР

▼ Продовження. Початок на 6 стор.

Ми так само бідували, і все що маємо нині, досягнули своєю важкою працею. Мої батьки також тоді допомагали тим, кому довелося гірше, ніж нам. І коли ми приїхали сюди, то побачили велику потребу», – розповіла п. Бригітта.

Добродійниця дуже скромна, і не каже «я», а «ми». Хоча саме вона стала промотором та координатором потужного руху «Допомоги Україні з Вольнцаха». Але найперше п. Бригітта почала шукати партнерів в Україні, які могли тут роздавати без зловживань цю допомогу. Через українську парафію в Мюнхені вона вийшла спершу на «Українську молодь Христові», а згодом на Фонд св. Володимира у Львові. Її допомога розходить по цілій Україні.

«Для нас було важливо знати, що наша добродійниця знаходить свого адресата, що вона доходить до тих людей, які насправді є в потребі», зазначила добродійка. Під час своїх приїздів вона відвідувала лікарні, садочки, інтернати, вона бачила, що без тих речей

було б дуже важко обійтися, тож це помножувало її ентузіазм. Вона почала організовувати ще більше людей, привозила їх сюди, показувала, що праця потрібна.

«Збір цієї допомоги став місією цілого містечка й округи, згодом почали долучатися люди з Мюнхена та інших міст, різні установи та заклади, створився цілий рух і це наростає як снігова куля. Місто дає безкоштовно машину, яка привозить цю допомогу сюди», – каже п. Бригітта.

Цікаво, що саме дім п. Бригітти став пунктом збору і пакування допомоги, а також, що кожен рік, перед тим як запакувати, оглядають, що потрібно – ремонтують чи чистять, перуть. Чимало речей вона власноруч випрала чи зашила перед тим, як відправити в Україну, а скільки іграшок відремонтував її чоловік. Долучаються до цієї роботи і її земляки, як зовсім юні, так і люди похилого віку.

«Від мого першого візиту в Україну дуже багато змінилося на краще. Можливо, ви того не помічаєте. Звичайно, триває війна і це

жахливо, що молоді люди у XXI столітті у центрі Європи гинуть і калічаються через агресію сусідньої країни, але у практичному житті, щоденному побуті є великі зрушення», – каже добродійка. Вона багато допомагає і бійцям АТО, і тим, хто потерпів через цю війну.

Нині п. Бригітта дуже стурбована, що головний проект Фонду св. Володимира «Центр родини», в який і вона вклала багато душі та доклалася до його становлення, найближчим часом може опинитися на вулиці, адже через певні казуїстичні причини закінчується оренда приміщення – люди, які нині там працюють, мають відійти. Батькам більше семи сотень дітей, які нині займаються в центрі, обіцяють, що парафія, як власник приміщення, продовжить їх справу. Однак, гіркота залишається, чому люди, які вклали душу, час, сили мають просто відійти? На її думку, це підриває довіру у закордонних партнерів.

Пані Бригітта дуже вразлива, все бере близько до серця, а кожен історію сво-

їх зустрічей з конкретними потребами, вона розповідає зі сльозами на очах, проте не має страху зіткнутися з гіркими реаліями, не прагне відгородитися від чужого болю, який і її ранить, а навпаки, йде до людей, вислуховує їхні жалі та цікавиться, чим може допомогти.

Вона переконана, що в людині закладена потреба робити добро, і хоч вже на пенсії, працює в громадському бюро міста, двічі на тиждень безоплатно йде на роботу. «Це йде з глибини душі, я не можу сидіти без діла. В цьому бачу своє призначення: допомогти тим, хто цього потребує».

Довідка:
Омелян Ковч – священномученик УГКЦ, праведник України, греко-католицький священник, що все своє життя присвятив допомозі ближньому. Будучи капеланом в УГА, завжди перебував із вояками на передовій, щоб підтримати їх морально та й фізично. На парафіях, де він служив, був активним у суспільно-політичному житті українців,

за що неодноразово зазнавав переслідувань від польської та радянської влади. Під час нацистської окупації допомагав євреям, врятував більше десятка осіб, за що був заарештований. Відмовився відректися своїх переконань, відправлений до концтабору Майданек, де й помер та був спалений в крематорії.

Комітет із вшанування пам'яті блаженного священномученика Омеляна Ковча було засновано у 2010 році. Його діяльність здійснюється під патронатом Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава. У тому ж 2010 Комітет заснував Відзнаку блаженного священномученика Омеляна Ковча, яка вручається щорічно за значний внесок у справу екуменічного і культурного діалогу, міжрелігійного та міжнаціонального порозуміння та за особистий життєвий приклад жертвності і гуманізму. Серед лауреатів Відзнаки – Ліна Костенко, Євген Свєрстюк, Арон Вайс, спільнота св. Егідія з Риму, УКУ, Марко та Уляна Супруни та інші.

Для «ХГ»
Ольга Хворостовська

ХГ

ПУТІН І КЛАСОВА БОРОТЬБА

«Росія повертається до комунізму», – волають західні часописи. «Я втілюю всі свої мрії, одна лише залишається – повернення Радянського Союзу», – підкидає полінець у вогнище пристрастей Владімір Путін. Він іде на четвертий свій термін, прекрасно усвідомлюючи, що ніхто на цьому шляху йому не створить перепони.

Але чи виходила Росія з комунізму взагалі, чи цю ідеологію поховав під своїми формальними руїнами омріяний Путіним Союз? Чи, може, короткий термін правління Баріса Єльцина був просто короткою «відлигою», на кшталт хрущовської, серед безпробудної російської ультралівої зими? Гадаю, що так воно і є насправді. І не тільки тому, що спецслужби, як і колись, грають у РФ головну скрипку, бо мафіозний ланцюг реінкарнацій ВЧК-НКВД-КГБ-ФСБ, здається, вже став настільки очевидним, що його упору записувати до історичних хрестоматій. Не тільки тому, що на місці секретарів обкомів та керівників держкорпорацій – губернатори або голови рад директорів з когорти тих же таки ефесбешних

генералів. І не лише тому, що російська «еліта» лелеє якусь збочену пристрасть до сталінського трактування історії країни, списаного з «Короткого курсу ВКП(б)», до усіяких нелюдів на кшталт Івана Грозного, того ж таки Йосифа Джугашвілі. І відповідно, – не тільки у світоглядній налаштованості обивателя на ці «маяки», на «скрепи», які обов'язково слід захищати до останнього подиху.

Путін і його камарилья – від кремлівських апаратників і до аж надто «скреплених» діячів культури – попри свою позірну гламурність, астрономічні суми в американських банках та дітей у закордонних школах, – є більшовиками найвищого гатунку, я б сказав, іконами «лівих ідей». Гадаю, когнітивний дисонанс між усві-

домленням своїх статків та бажанням знищити «багатства капіталістів» вони успішно подолали.

Канадський психолог Джордан Бернт Пітерсон зауважує, що «після Солжениціна навіть найбільші догматики, навіть французькі інтелектуали! – не могли і далі виправдовувати комунізм. Що відтак зробили Дерріда і постмодерністи? Блискучий і шахрайський маневр. Вони підмінили фокус дискусії: з боротьби класів на боротьбу ідентичностей». Так і Путін – заховав у потаємну шухлядку марксистсько-ленінське вчення про класову боротьбу, натомість дістав з іншої, «лівацької», мабуть, не тільки розливу Дерріди, а ще дідуса Курта Воннегута, чудові «коліскові для кота» – боротьбу ідентичностей. Російської

і західної, православної і «поганської», домостроївської і гендерної... Перелік можна продовжувати до безконечності.

Відеомантри про нову ядерну зброю, якої ще не бачив світ, і з якої сміється світ науковий, – хіба вони не з арсеналу комунізму? Чим вони відрізняються від знаменитого хрущовського мешта на трибуні Генасамблеї ООН? Росія, яка не може виконати дрібне замовлення для наукового експерименту, поставивши європейцям маленьку купсулу з церієм, натомість подарувавши Старому світові чергову хмарку з радіацією, – і ракета з термоядерним двигуном? Газовий шантаж Європи, який Україна разом із західними партнерами долає упродовж доби, – вам не нагадує цей випадок блефу міченими

картами у так званій «карибській кризі»? А тотальна мережа дугінсько-ефесбешних агентів по всьому світові, – хіба не мережевий аналог «соціалістичного табору і країн, де перемогли національно-демократичні революції»?

Філософія лівака-гопника, якого дусить жаба не втілених амбіцій, хворобливих мрій про колишню велич у поєднанні з усвідомленням власного безсилля на порозі старечої деменції, – ось що складає основу модерної класової боротьби кремлівського самітника і більшості його челяді. І, як написала колись Ліна Костенко, «жах не в тому, що щось зміниться, жах у тому, що все може залишитися так само».

Ігор Гулик,
«Високий замок»

ЦЕРКВА НА РІЗНИЙ ЛАД

П'ять років понтифікату папи Франциска – це дуже мало, зваживши, що відбулася революція. Папу вихваляють «поступовці», прихильники змін, з них багато, зрештою, з-поза його Церкви; критикують же його ті, хто недавно Святий уряд віддано боронив. Правда, так було вже за Івана XXIII, котрий ініціював глибоку реформу, і Іван Павло II теж часами наражався на консервативів, але Франциск йде незрівнянно далі. Деякі кардинали бунтують відкрито. Церква кипить.

В чому ж річ? Може в суті своїй про теологічне питання найвищого розряду: ким властиво є Бог? Про це говорили попередні папи, але нинішній римський єпископ міцніше підносить такий Божий образ: Бог милосердний абсолютно, і Церква повинна радше лікувати людські рани, ніж моралізувати. А якщо й моралізувати, то не безперестанку на тему

сексуального життя – таку монотематичність називає Франциск невротичною obsesією. Також і звідси береться, а не тільки з євангельського милосердя, його відкритість стосовно «розлучених» у відомій вже адгортації «Amoris laetitia».

Папа міняє доктрину? То залежить, що розуміти під цим словом, в кожному разі десь в іншому місці каже, що не

можна її тримати в нафталіні, а його головний радник кардинал Каспер пояснює, що доктрина є як ріка. У Ватикані теж говориться, що Церкву треба децентралізувати, а також визнати за єпископськими конференціями різних країн певний доктринальний авторитет. Коментатори справа каркають, що з цього виникне ситуація, коли «розлучений» в од-

ній країні зможе приступити до причастя, а в іншій – ні. Так, певно, і буде, і Франциск допускає таке, з тою лиш різницею, що виникає фундаментальне питання: чи Церква мусить бути на один лад?

Ян Турнау,
«Kościół
na różne kopyta»,
«Gazeta Wyborcza»,
переклад О.Д.,
подано за «Збручем»

XI

120 РОКІВ ТОМУ У ЛЬВОВІ...

Іван Франко серед учасників з'їзду українських письменників у Львові з нагоди 100-річчя «Енеїди» Котляревського, 1898 р. **Сидять у першому ряду:** Михайло Павлик, Євгенія Ярошинська, Наталія Кобринська, Ольга Кобилянська, Сильвестр Лепкий, Андрій Чайковський, Кость Паньківський (старший). **Стоять у другому ряду:** Іван Копач, Володимир Гнатюк, Осип Маковей, Михайло Грушевський, Іван Франко, Олександр Колесса, Богдан Лепкий. **Стоять у третьому ряду:** Іван Петрушевич, Філарет Колесса, Йосип Кишакевич, Іван Труш, Денис Лукіянович, Микола Івасюк. (Локальна Історія)

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

Для прикрашення цього випуску було використано роботи Якова Гніздівського

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам
редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно
виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetskyk
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1M05